

Z KRONIKI BIBLIOTEKI UMCS

W październiku br. Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie obchodził swoje 25-lecie. W przygotowaniu uroczystości jubileuszowych brali udział również pracownicy Biblioteki. Już od dnia 1 II 69 r. kol. Witold Józkowiak został przydzielony na okres 10 miesięcy do Sekretariatu Komitetu Organizacyjnego Obchodów, do którego później została powołana także kol. Zofia Jasińska. Wicedyrektor Maria Jasienowicz weszła w skład Środowiskowej Komisji Wystawowej, dyrektor administracyjny Władysław Jakubowski został mianowany komisarzem wystawy, a kol. Wiesława Fajka - przewodniczącą sekcji dokumentacji. Ponadto szereg osób pomagało przy urządzeniu wystawy.

Wśród wyróżnionych i nagrodzonych z okazji jubileuszu Uczelni znaleźli się następujący długoletni pracownicy Biblioteki:

1/ mgr Tadeusz Smołka, st. kustosz dyplomowany, dyrektor Biblioteki.

2/ mgr Maria Jasienowicz, st. kustosz dyplomowany, wicedyrektor i kierownik Oddziału Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów Biblioteki.

3/ mgr Stefania Fedorko, st. kustosz dyplomowany, kierownik Oddziału Udostępniania.

4/ mgr Mieczysława Adrianek, kustosz dyplomowany, wieloletni kierownik Oddziału Bibliotek Zakładowych, twórca i kierownik Oddziału Prac Naukowych i Wydawniczych.

5/ mgr Zdzisław Dobrzański, adiunkt biblioteczny, pracownik Oddziału Opracowania Druków Zwartych Nowych.

6/ mgr Regina Schreiter, kustosz, kierownik Filii Biblioteki na Wydziale Mat.-Fiz.-Chem.

7/ mgr Krystyna Bilska, st. bibliotekarz.

8/ mgr Maria Bownik, st. bibliotekarz, kierownik Sekcji Katalogów Rzeczowych.

9/ mgr Lidia Kijak, st. bibliotekarz.

10/ Izolda Kęsik, bibliotekarz, kierownik Sekcji Czytelni Biblioteki Głównej.

11/ Halina Maliszewska, bibliotekarz.

12/ Helena Czerny, bibliotekarz.

13/ Kazimiera Debkiewicz, pomocnik bibliotekarza.

14/ Jan Grzanka, st. magazynier.

Podsumowanie wyników pracy za miniony okres wskazuje, że pomimo borykania się z trudnościami wynikającymi przy organizowaniu życia w nowych warunkach, Biblioteka może pochwalić się znacznymi osiągnięciami. Celem dalszego usprawnienia pracy, Dyrekcja w wyniku narad międzyoddziałowych powołała następujące komisje:

- Komisja do spraw zakupu, pod przewodnictwem wicedyrektor Marii Jasienowicz.
- Komisja do spraw selekcji i kwalifikowania zbiorów, pod przewodnictwem kierownika Oddziału Opracowania Jadwigi Olczak.
- Komisja do spraw prohibitów, pod przewodnictwem kierownika Oddziału Magazynów Stefana Pawelca.
- Komisja do spraw udostępniania zbiorów, pod przewodnictwem kierownika Oddziału Udoostępniania Stefani Fedorko.
- Komisja do spraw oprawy i konserwacji zbiorów, pod przewodnictwem kierownika Stefana Pawelca.

Pracują one systematycznie, składając okresowo sprawozdania ze swojej działalności.

Gmach Biblioteki Międzyuczelnianej cieszy się w dalszym ciągu zainteresowaniem i jest przedmiotem licznych wycieczek. W omawianym okresie odnotowano 17 większych wycieczek krajowych i 7 zagranicznych /ZSRR, Węgry, Anglia/, łącznie ok. 1 000 osób.

Szkolenie, wyjazdy, konferencje.

W drugim półroczu br. kontynuowano planowo dotychczasowe formy szkolenia pracowników. I tak w minionym półroczu odbyły się 4 zebrania szkoleniowe z następującymi tematami:

1/ "Działalność Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN" - w opracowaniu kol. Zofii Milaniuk. Referat zawierał omówienie rozwoju i wszechstronnej działalności Ośrodka, największej instytucji w Polsce, zajmującej się sprzedażą i sprowadzaniem publikacji naukowych wydawanych za granicą.

Jednocześnie wicedyrektor Maria Jasienowicz złożyła sprawozdanie z ogólnopolskiego zjazdu SBP, który odbył się w dniach 3-4 VI br. w

Kielcach, w którym uczestniczyła jako delegat lubelskiego Okręgu SEP.

2/ Sprawozdanie z kursu wakacyjnego sekcji bibliotekarskiej ZNP w Szczecinie - złożyła kol. Jadwiga Skibińska. Do ważniejszych problemów poruszonych na kursie zaliczyć należy: sprawę dokształcania bibliotekarzy oraz rozszerzenia punktów informacji naukowej. Ponadto uczestnicy kursu mieli okazję zwiedzić Bibliotekę Politechniki Szczecińskiej oraz Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną. Oprócz zajęć dydaktycznych i poznania wymienionych Bibliotek, organizatorzy zapewnili gościom możliwość zwiedzenia najcenniejszych zabytków Pomorza Zachodniego, jak również wysłuchania wielu pogadanek i ciekawych wykładów z historii Ziemi Szczecińskiej.

3/ "Piotr Anastazy Larousse" - referat, opracowany przez kol. Joannę Mikettę uwzględniał rys biograficzny oraz działalność naukową i wydawniczą. Na specjalną uwagę zasługują wydawane przez firmę dzieła, w większości aktualne do dziś, posiadające duży materiał faktograficzny. Po śmierci Laroussa firma zachowała swój dawny profil, tzn. specjalizuje się w encyklopediach i słownikach. Stąd też przyjęte powszechnie skojarzenie, stanowiące reklamę firmy "nie mówi się dzisiaj słownik - tylko Larousse".

4/ "Konserwacja materiałów bibliotecznych" - referat kust. Barbary Flanczewskiej połączony z pokazem eksponatów. Prelegentka ukończyła 2-tyg. kurs z zakresu konserwacji materiałów bibliotecznych i w oparciu o posiadane wiadomości oraz literaturę fachową przygotowała obszerną i interesującą prelekcję. Uwzględniła w niej problem rozwoju konserwacji w Polsce i na świecie, podkreślając szczególne osiągnięcia w tej dziedzinie Włoch, Związku Radzieckiego, Stanów Zjednoczonych, Francji, Anglii i Indii. Na uwagę zasługuje ogólne dążenie do centralizacji i koncentracji badań oraz do utworzenia nadrzędnych instytucji nadzorujących i pomagających poszczególnym krajom w rozwiązywaniu problemów połączonych z konserwacją. W części następnej zostały omówione metody konserwacji zbiorów i profilaktyka. Jako przykład właściwego zorganizowania konserwacji zbiorów bibliotecznych, referentka omówiła projekt oddziału konserwacji zbiorów w nowo budującym się gmachu Biblioteki Narodowej.

Ponadto Oddział Prac Naukowych i Dydaktycznych nadal prowadzi szkolenie dla młodych pracowników według programu obowiązującego przy egzaminie na bibliotekarzy dyplomowanych. Opracowywany jest

materiał z następujących dziedzin: bibliotekarstwo, bibliografia i informacja. W zajęciach, które odbywają się systemem seminaryjnym raz w tygodniu, uczestniczy 20 osób.

Należy również odnotować wyjazdy służbowe pracowników Biblioteki w celach szkoleniowych.

W dłuższych kursach specjalistycznych uczestniczyły: kol. Barbara Flanczewska w dniach 23 VIII - 5 IX br. przebywała w Archiwum Akt Dawnych w Warszawie na kursie z zakresu profilaktycznego przechowywania i konserwacji materiałów archiwalnych oraz zbiorów bibliotecznych; kol.kol. Teresa Batorska i Maria Wilczyńska - brały udział w kolejnym cyklu zajęć w ramach 2-letniego kursu z zakresu informacji naukowej, zorganizowanym przez ODIN PAN w Warszawie /3 - 13 XI/.

Indywidualnie szkolili się wyjeżdżając do innych bibliotek: kol. Maria Wilczyńska do Biblioteki Jagiellońskiej, Biblioteki Akademii Górniczo - Hutniczej w Krakowie i Biblioteki Politechniki Krakowskiej, gdzie szczególnie interesowała się organizacją informacji naukowej /14 - 16 VII br./; kol. Zofia Jasińska w dniach 5 - 6 VIII przebywała w CIINTE; kol. Stefan Pawelec wyjeżdżał do Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi, by zapoznać się z organizacją magazynów /9 IX/; kol. Wiesława Fajks - do ODIN PAN celem obejrzenia zorganizowanej tam wystawy urządzeń do reprografii dokumentów /30 X/.

W związku z podjętą pracą naukową kol. Mieczysława Aurianek wyjeżdżała do Muzeum Narodowego w Warszawie, kol. Stefania Fedorko - do Przemysła, kol. Zofia Jasińska - do Międzyuczelnianego Zakładu Badań nad Szkolnictwem Wyższym w Warszawie, kol. Regina Schreiter - do Torunia.

Wicedyrektor Biblioteki Maria Jasienowicz w listopadzie br. uczestniczyła w zjeździe Redakcji "Roczników Bibliotecznych" /Kraków/ oraz w zjeździe Sekcji Bibliotekarskiej Zarządu Głównego ZNF /Warszawa/, a w grudniu br. jako wiceprezes Sekcji Bibliotekarskiej Zarządu Głównego ZNF - w zjeździe Prezydium ZG ZNF /Warszawa/.

W ogólnopolskiej konferencji w sprawie katalogów centralnych w Polsce, która odbyła się 13 XII br. w Centralnej Bibliotece Rolniczej w Warszawie, z naszej Biblioteki udział wzięły: kol.kol. Zofia Jasińska i Jadwiga Olczak.

Wystawy.

Nowy gmach Biblioteki Międzyuczelnianej stworzył dogodne warunki do urządzania wystaw. Spośród ekspozycji z II półrocza br. na uwagę zasługują:

1/ "Ogólnopolska Wystawa Filatelistyczna", urządzona przez Polski Związek Filatelistyczny z okazji 25-lecia PRL, czynna od 19 VII - 3 VIII br.

2/ "25 lat Rozwoju Lubelskiego Ośrodka Naukowego", wystawa wchodząca do programu uroczystości jubileuszowych UMCS. Przygotowaniem jej zajął się Środowiskowy Komitet, scenariusz opracował dr Zdzisław Kowalski, a opracowanie plastyczne wykonali: mgr inż. arch. Tadeusz Witkowski i art.-plastyk Ryszard Lis.

Rozwój i dorobek naukowy czterech wyższych Uczelni Lublina obrazowały plansze, zdjęcia pracowni naukowych i Dzielnicy Uniwersyteckiej, wybór publikacji krajowych i zagranicznych oraz liczne odznaczenia jakie Uczelnie otrzymały za swoją działalność naukową i dydaktyczną. Ekspozycja czynna była w dniach 23 X - 3 XI 69 r. Wydany został katalog wystawy w opracowaniu dra Zdzisława Kowalskiego pt. "25 lat rozwoju państwowych wyższych uczelni w Lublinie".

3/ Z okazji 25 -lecia PRL "Wystawa malarstwa, grafiki, rzeźby Feliksa Dołgania - członka Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Lublinie" /5 XI - 25 XI/, zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Lublinie przy współudziale Biblioteki UMCS.

4/ "W setną rocznicę urodzin Włodzimierza ILjicza Lenina" - ekspozycja dzieł Lenina, wydawnictw o nim oraz książek i czasopism radzieckich o charakterze społeczno - politycznym, /listopad - grudzień/.

5/ W ramach obchodów Ogólnopolskich Dni Książki "Człowiek - Świat - Polityka" - ekspozycja książki społeczno - politycznej pod tym hasłem, uwzględniająca następujące dziedziny wiedzy:

- a/ Marksizm - leninizm
- b/ Myśl filozoficzna i społeczna
- c/ Historia
- d/ Współczesne problemy Polski Ludowej
- e/ Zagadnienia ekonomii i gospodarki
- f/ Problemy międzynarodowe.

Wystawa przygotowana przez Bibliotekę UMCS wspólnie z Biblioteką WSR./20 XI -30 XI/.

Ponadto wymienić należy 4 większe wystawy nabytków polskich i zagranicznych, łącznie ok. 150 pozycji.

Zmiany personalne.

W II półroczu br. przeszli na emeryturę następujący długoletni i zasłużeni pracownicy Biblioteki Głównej UMCS: kustosz Helena Sobieszczńska oraz st. kustosz dyplomowany dr Stefan Wojciechowski.

HELENA SOBIESZCZŃSKA.

Ur. 22 V 1903 r. w Bohorodczanach, woj. stanisławowskie. Studia wyższe ukończyła na Wydziale Matematyczno - Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Z zawodu nauczycielka matematyki, w okresie przedwojennym i wojennym pracowała w szkołach średnich. Po wojnie zamieszkała w Gliwicach i tam rozpoczęła pracę w Ośrodku Informacji Instytutu Metalurgii Żelaza. Wyższe wykształcenie matematyczne oraz dobra znajomość kilku języków obcych predysponowały ją do pracy informacyjnej, toteż szybko awansowała na kierownika Działu Różnoprzeznaczania Dokumentacji w wyżej wymienionym Instytucie.

W r. 1952 ze względów rodzinnych przeniosła się do Lublina i 1 września rozpoczęła pracę w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej.

W pierwszym roku pracy zajmowała się klasyfikacją rzeczową księgozbioru w Oddziale Opracowania i zapoczątkowała wówczas katalog przedmiotowy.

1 VIII 1953 r. została powołana na kierowniczkę Oddziału Informacji Naukowej, którą to funkcję pełniła przez 16 lat. Dzięki swojej dużej wiedzy i doświadczeniu kustosz H. Sobieszczńska zorganizowała warsztat informacyjny, a także rozpoczęła i prowadziła wydawanie Biuletynu Biblioteki UMCS. W pracy bardzo dokładna i staranna potrafiła postawić Biuletyn na wysokim poziomie. Na uwagę zasługują opracowywane przez nią krajowe i zagraniczne kwerendy, za które wielokrotnie otrzymywała pełne uznanie podziękowania.

Z inicjatywy Katedry Fizjologii Roślin UMCS podjęła poważną i żmudną pracę bibliograficzną pt. "Iakneana w Polsce". Zebrała materiał ankietowy ze wszystkich bibliotek w Polsce, oparła się również na angielskich i szwedzkich bibliografiach. Maszynopis tej pracy obejmuje przeszło 280 stron i zawiera 521 pozycji.

W okresie Jej pracy Biblioteka znajdowała się w bardzo trudnych warunkach lokalowych. Oddział Informacji Naukowej kilkakrotnie zmieniał pomieszczenia, nie było miejsca na rozbudowę księgozbioru podręcznego, katalogi znajdowały się przy innej ulicy. W głównej mierze działalność Informacji musiała opierać się na księgozbiorze podręcznym czytelnicy, lub też na odpowiednich książkach wyszukanych w nienajwygodniejszych wówczas magazynach, co w dużym stopniu utrudniało pracę Oddziału. Pomimo tych warunków Oddział Informacji spełniał dużą rolę w Bibliotece wykonując funkcję informacyjną, wydawniczą i dydaktyczną.

Warto tutaj wspomnieć o niezwykle uprzejmym i chętnym stosunku kustosz Sobieszczańskiej do wszystkich, którzy się z Nią zetknęli. Każdy zwracający się z jakimkolwiek zapytaniem mógł być pewien, że dołoży wszelkich starań, przewertuje kilkanaście encyklopedii i książek, by w miarę możliwości dać jak najbardziej pełną i wyczerpującą informację.

Ta Jej postawa stanowiła doskonały przykład dla młodszych koleżanek, które uczyły się od Niej sumiennego stosunku do pracy, umiejętności korzystania z wydawnictw informacyjnych, samodzielności i obowiązkowości w wykonywaniu powierzonych zadań.

W ostatnich latach z powodu intensywnego szkolenia młodych pracowników Oddziału na dłuższych kursach specjalistycznych, cały ciężar codziennej pracy spoczywał na kustosz Sobieszczańskiej.

Należy też podkreślić niespotykane zalety charakteru: takt, delikatność, umiejętność współżycia z ludźmi, wyrozumiałość, skromność, które czyniły z koleżanki Sobieszczańskiej - osobę wyjątkową.

Przejście Jej na emeryturę jest dużą stratą dla Biblioteki, ponieważ była pracownikiem cennym, i bardzo pożytecznym ze względu na swoją szeroką wiedzę, inteligencję, dobrą znajomość kilku języków obcych oraz wyjątkową odpowiedzialność w pracy.

DR STEFAN WOJCIECHOWSKI.

Urodził się 1 I 1899 r. w Staromieściu koło Rzeszowa. Do szkoły średniej /gimnazjum klasyczne/ uczęszczał w Rzeszowie i Przemyślu. Studia wyższe w zakresie historii i geografii odbywał na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, a w r. 1930 uzyskał stopień doktora filozofii.

Jego praca doktorska nosi tytuł "Krajobraz dawnej ziemi lubelskiej w rozwoju historycznym" i wskazuje wyraźnie na zainteresowanie autora dziedziną geografii historycznej, a przede wszystkim regionem lubelskim, w którym spędził większość swego życia.

Obok zainteresowań naukowych uwidoczniły się u S. Wojciechowskiego skłonności pedagogiczne i dydaktyczne, które pochłoneły znaczną część Jego życia. Ponieważ ze względów politycznych nie mógł otrzymać zatrudnienia w normalnym szkolnictwie państwowym, pierwsze kroki w dziedzinie pedagogiki zaczął stawiać w tzw. Uniwersytecie Ludowym, organizowanym w Szybach przez Ignacego Solarza. Ta praca wśród ludu oraz pochodzenie społeczne Wojciechowskiego determinowały Jego dalsze losy, stawiając Go zdecydowanie na lewicy społecznej w Polsce międzywojennej.

Zatrudniony od roku 1927 w szkolnictwie średnim w Lublinie nie traci kontaktu z nauką, gromadząc duży księgozbiór naukowy i prowadząc rozległe studia z geografii historycznej ziemi lubelskiej, w wyniku których powstaje szereg publikacji na temat przeszłości regionu. Najważniejszą pracą z tej dziedziny jest "Atlas historyczny Lubelszczyzny", stanowiący jeden z elementów wydawanego przez Komisję Historyczną PAN Atlasu historycznego Polski.

W okresie wojny dr Wojciechowski był więziony na zamku lubelskim, szczęśliwie jednak uniknął losu wielu więźniów. Zwolniony po paru miesiącach mógł mieszkać w domu, biorąc ~~niekiedy~~ żywy udział w tajnym nauczaniu.

Po wojnie zgłasza się jako jeden z pierwszych do pracy w szkolnictwie. Władze powierzają Mu stanowisko wizytatora, a następnie naczelnika Wydziału Szkół Średnich w Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego. Ma wówczas okazję do wykorzystania swej dużej wiedzy i doświadczenia przy tworzeniu nowej sieci szkół średnich na terenie województwa. W roku 1955 zwolnił się z pracy w szkolnictwie, by po-

święcić się pracy naukowej w Bibliotece Głównej UMCS.

Po czterech latach zostaje znowu powołany do pracy w Kuratorium celem dokonania korektury sieci szkolnej. Po wykonaniu tej pracy wraca do Biblioteki UMCS, gdzie przebywa do przejścia na emeryturę, tj. do dn.30 września 1969 r.

Dwukrotny pobyt dra Wojciechowskiego w Bibliotece Głównej UMCS znacznie przyczynił się do rozwoju tej placówki. W okresie swego pierwszego pobytu w Bibliotece, zaczął organizować Oddział Zbiorów Specjalnych. Dobra znajomość historii średniowiecznej, historii sztuki, kartografii oraz zamiłowanie muzyczne predysponowały Go do tej pracy. Gdy w r. 1962 wrócił ponownie do Biblioteki, został kierownikiem Oddziału Katalogów i podjął pracę nad rozszerzeniem katalogu systematycznego.

Głównym jednak zainteresowaniem dra Wojciechowskiego w tym okresie była praca naukowa i dydaktyczna. Oprócz wielu innych, zajął się przede wszystkim pracą nad "Słownikiem biograficznym pracowników książki polskiej" zrazu jako kierownik zespołu lubelskiego przygotowującego materiały, następnie jako autor haseł, a wreszcie jako członek Redakcji Słownika w Łodzi, dokąd kilkakrotnie wyjeżdżał na dłuższe posiedzenia Zespołu Redakcyjnego.

Dr Wojciechowski prowadził również rozległą pracę dydaktyczną na Uczelni. Był wykładowcą podstaw marksizmu - leninizmu i dydaktyki historii dla studentów UMCS, brał udział w przysposobieniu bibliotecznym, organizowanym dla nowo wstępujących na Uczelnię studentów, z dużym powodzeniem prowadził praktyki wakacyjne studentów Bibliotekoznawstwa z Wrocławia, a przede wszystkim służył ciągle swą rozległą wiedzą i doświadczeniami koleżankom i kolegom, którzy się do Niego zwracali.

Dr Stefan Wojciechowski brał żywy udział w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym kraju, pozostając aktywnym do chwili obecnej. Już przed wojną był członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego, co u nauczycieli szkół średnich było rzadkością i wskazywało na przynależność do lewicy. Po wojnie bierze duży udział w życiu partyjnym oraz w upowszechnianiu wiedzy jako prezes Towarzystwa Wiedzy Powszechnej na województwo lubelskie oraz prelegent, ~~występujący~~ biorący udział w wielu imprezach organizowanych przez różne organizacje społeczne, polityczne i kulturalne. Jest prezesem Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego, Towarzystwa Muzycznego "Lutnia", Towarzystwa Miłośników Książki i Bibliotekoznawstwa itd.

Jest organizatorem wielu imprez i wystaw /plakatu, ekslibrysu lubelskiego ... /.

Dowodem uznania przez Władze zasług dra Stefana Wojciechowskiego na wielu płaszczyznach życia społecznego, politycznego i kulturalnego są przyznane MU następujące odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Odznaka Tysiąclecia Państwa Polskiego, Odznaka "Zasłużony dla Lublina", Złota Odznaka PTTK, Zasłużony Działacz Turystyki i wiele innych.